

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 6. évfolyamosok számára

2023. január 31. 14:00 óra

Időtartam: 45 perc

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Fontos tudnivalók

Tollal dolgozz, és ügyelj a külalakra!

A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.

Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál, a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!

Jó munkát kívánunk!

1. A magánhangzók kicserélésével változtasd a szó hangrendjét magas hangrendűvé úgy, hogy értelmes szót kapj! A szófajt ne változtasd meg!

Mély hangrendű	Magas hangrendű
példa: gyárok	gyerek
szálas	a)
párom	b)
manó	c)

a	
b	
c	

2. A táblázat első oszlopában egészítsd ki a hiányos közmondásokat a megfelelő állatnevekkel! Egy állatnevet példaként megadtunk, két másik állatnevet pedig nem kell felhasználnod!

csibe, medve, macska, ~~kutya~~, szamár, oroszlán, lúd

Példa: <u>Kutyából</u> nem lesz szalonna.	2.
a) Kerülgeti, minta forró kását.	
b) Ha ló nincs, jó a is.	
c) Sok disznót győz.	
d) Előre iszik a bőrére.	

a	
b	
c	
d	

A táblázat második oszlopába írd be az adott közmondás jelentésének számát! Egy számot példaként megadtunk, két másikat pedig nem kell felhasználnod!

- Olyan dolognak örül, ami még meg sem történt.
- ~~Senki sem tud a lényegétől eltérővé változni.~~
- Nem mindig sikerül elérni, amit elterveztünk.
- Szükség esetén a kevésbé értékes is megfelelő.
- Meg kell dolgozni az eredményért.
- A gyengébbek is legyőzhetik az erősebbet, ha sokan vannak.
- Fél valamit megtenni.

3. Olvasd el a verset, és oldd meg a feladatokat!

a	
b	
c	
d	
e	

Kányádi Sándor: Erdei virradat

1. A tisztás fölött csillagok,
és lemenőben hold ragyog.
Ébrednek a kis patak
bokraiban a madarak.
Derengni kezd a fák hegye,
és már ellátni messzire.
A legnagyobb hegy tetején
most veti lábát meg a fény.
Kapaszkodik a virradat
vitézeként a nyári nap.

2. A tisztás fölött nyári kék.
A tisztáson már [REDACTED]
ízlelgetik a csillagok
s a hold hullatta harmatot.
Köztük egy suta két fülét
antennaképpen tárja szét.
Fülel, szimatol: nincs-e vész;
még a nappal is szembenéz.
Őrködik, hogy a többiek
békében legelhessenek.

- a) Milyen többes számú állatnév illik a 2. versszak [REDACTED] jellel jelölt helyére? Válaszod a 2. versszak rímelése, szótagszáma és tartalma szempontjából is illeszkedjen a kihagyott helyre! Írd a megfelelő választ a pontsorra!

.....

- b) Milyen rímfajta azonosítása segített az a) kérdés megválaszolásában? Írd le a rímfajta megnevezését!

.....

- c) Milyen költői eszköz figyelhető meg az alábbi részletben? Húzd alá a megfelelő választ!
legnagyobb hegy tetején / most veti lábát meg a fény?

allegória megszemélyesítés hasonlat ismétlés

- d) A hiányos mondat befejezésével magyarázd meg az alábbi mondat jelentését! Figyelj a helyes nyelvhasználatra!

Kapaszkodik a virradat / vitézeként a nyári nap.

A mondat azt a jelenséget mutatja be, amikor.....

.....

- e) Húzd alá azt a szót, amely a leginkább megfelel a *derengni* szó 1. versszakban használt jelentésének!

látszani elsötétülni mozogni

4. Olvasd el az osztályfőnök diákjainak írt levelét, és oldd meg a feladatokat!

a	
b	
c	
d	
e	

Kedves Diákok!

Az osztály a múlt héten eldöntötte, hogy részt veszünk az áprilisi iskolai diákszínjátszó fesztiválon. Most át kell gondolnunk azt, hogy milyen előadással lépünk föl. Mint emlékezhetek, a diákszínjátszón egy osztály maximum 30 perc hosszúságú előadással indulhat, amelyben legalább az osztály 15 diákja a színpadon szerepel. A színjátszón előadhatunk saját magunk által írt darabot, vagy bemutathatjuk egy irodalmi mű színpadi változatát is.

Jövő hét csütörtökig a következő szempontokon gondolkodjatok:

1. Milyen hangulatú legyen a darab?

- Komolyabb hangulatú: olyan témát dolgozzunk föl, amely elgondolkodtatja a nézőket.
- Vidámabb darab: könnyedebb, szórakoztató előadást készítsünk, sok nevetéssel.
- Esetleg olyan legyen, amelyben vannak vidámabb és komolyabb részek is.

2. Milyen szereplői legyenek a darabnak?

- Fiatalok, így a darab inkább gyerekekről, fiatalokról, a ti korosztályotokról szóljon.
- Felnőttek, így a darab inkább a felnőttek életéből merítse témáját.
- Fantáziafigurák, így szerepeljenek benne varázslények, kitalált alakok.

3. Mikor és hol játszódjon a darab?

- Előadhatunk olyan színdarabot, amely a mi korunkban, a mi településünkön játszódik, ehhez kevesebb díszlet és kellék kell.
- A múltban vagy egy távoli helyszínen is játszódhat a darab, ám ehhez több díszlet és jelmez szükséges, amelyek elkészítése nagyon sok nehézségbe ütközhet.

Javasolhattok konkrét színdarabokat is, de általános javaslatot is tehetek a darab jellegéről. Gondoljátok át azt is, kicsi vagy nagy szerepet játszanátok szívesen. Ha valaki nem akar színpadi szerepet, egyéb feladatokban is segíthet, lehet kellékes, jelmeztervező, technikus.

2023. január 10.

László Melinda
osztályfőnök

Az osztályfőnök levelének hatására az osztály diákjai különböző javaslatokkal készülnek az osztályfőnöki órára.

Melyik megállapítás igaz a javaslatokra? Írd a megfelelő betűjelet a javaslat alatti vonalra!

- A) A javaslat megvalósítható, hiszen megfelel a levélben leírt feltételeknek, körülményeknek.
- B) A javaslat nem valósítható meg, hiszen nem felel meg a levélben leírt feltételeknek, körülményeknek.

- a) Nina azt javasolja, hogy az osztály Karinthy Frigyes *Tanár úr kérem* című művéből adjon elő részleteket, így az egész osztály szerepelhet. A rövid történetek révén nem lenne hosszabb a darab fél óránál. Nina kiválogatja a történeteket, ám szerepelni nem szeretne.

Betűjel:

- b) Kristóf elgondolása az, hogy egy ismert zenés-táncos darabot adjanak elő. Négy-öt főszereplőnek kellene szép énekhangon énekelnie az osztályból, a többi táncost és énekest más osztályokból vagy az iskolán kívülről kérnék föl, így lenne meg a legalább 15 szereplő.

Betűjel:

- c) Laura arra gondolt, hogy szín pompás kivitelben adjanak elő egy látványos történelmi színdarabot, amely kb. két félórás felvonásból áll. Terve legfontosabb része, hogy nagyszabású díszletekkel és korhű jelmezekkel elevenítsék fel a történelmi kort, amelyben a darab játszódik.

Betűjel:

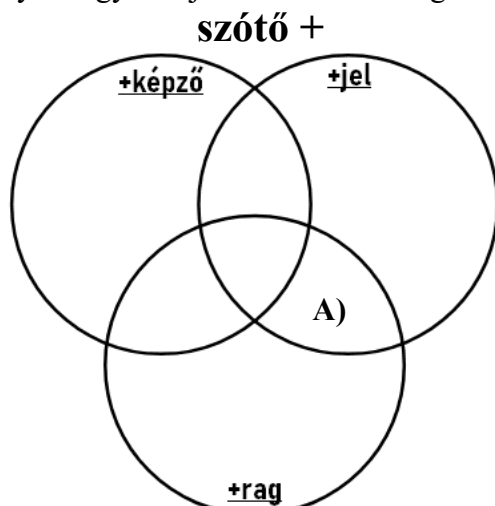
- d) Marci azt javasolja, hogy válasszanak egy hatszereplős, rövidebb darabot, az osztály többi tagja pedig kellékesként, technikusként segítse az előkészületeket. A darab a sok segítő kéz munkája eredményeként látványos szórakozást kínálna a nézőknek.

Betűjel:

- e) Fruzsí szerint először osztálytársai körében gyűjtsék össze, hogy kik szerepelnének a darabban, majd ha megvan a legalább 15 szereplő, mindenki mondja meg, milyen szerepet játszana szívesen, és ennek alapján az osztály tagjai találják ki a cselekményt. Ő szívesen segít az írásban.

Betűjel:

5. Vizsgáld meg a szavak szerkezetét (szótövek, toldalékok)! Írd a szavak betűjelét a megfelelő helyre! Egy betűjelet beírtunk a megfelelő helyre.

- A) ~~ládákban~~
 B) süteményünk
 C) kedvvel
 D) zöldebben

a

6. Olvasd el Csukás István *Süsüke, a sárkánygyerek* című regényének kezdetét, és oldd meg a feladatokat!

Süsüke, a sárkánygyerek

Süsü és a Sárkánylány elindult haza, Sárkányföldre. Most, hogy összeházasodtak, várta őket az otthonuk, ahol Süsü lesz a király és a Sárkánylány a királyné.

Elbúcsúztak az emberektől, a királyi udvar búcsúztatta őket, vagyis mindenki, aki a királyi udvarban élt. Integettek, meg kiabáltak, meg szipogtak, meg kurjongattak.

– Legyetek boldogok! – kiáltott utánuk a király.

– Majdnem ő lett a vejem! – motyogta az öreg király.

– Ki vágja fel a fát!? – **kurjantotta** csalódottan a favágó.

– Ki fog velem játszani? Süsü! Süsü! Ne menj el, Süsü! – szipogta a Kiskirályfi.

Süsü is integett meg kiabált.

– Ne sírj, Kiskirályfi! Nem örökre megyünk el. És te is eljöhetsz hozzánk játszani! És soha, de soha nem foglak elfelejteni!

A dada a szemét törölgette.

– Mi sem fogunk elfelejteni! Már egészen megszerettem ezt az egyfejűt!

Süsüék lassan eltávolodtak. Az integetők egyre kisebbek lettek, a hangjuk egyre halkabb lett, majd eltűntek mindnyájan Süsü szeme elől, ahogy utoljára visszanezett.

Süsü is nehezen szakadt el tőlük, a szíve tele volt emlékekkel, a feje tele volt kavargó gondolatokkal, a szeme tele volt könnyel.

A szép Sárkánylány szeretettel nézte az emlékező-szomorkodó Süsüt.

– Nem örökre megyünk el – súgta. – És az emlékek velünk jönnek! Meséj róluk, és akkor én is megismerem őket. Meg téged is jobban megismerlek! Bár a legfontosabbat most is tudom rólad: neked van a világon a legjobb szíved.

Süsü hálásan elmosolyodott és mesélt.

– Sokat tanultam az emberektől! Mondhatom, hogy nagyon sokat. Például egy csomó illemszabályt! Például, hogy mit kell mondani, ha egy kóbor lovaggal találkozunk. Azt kell mondani, hogy *üdvözöllek, dicső lovag, szép a ruhád, szép a lovad! Mi szél hozott, mondsza, erre, s mi vajon a szíved terve?* Ez nagyon fontos, mert csak ezután jöhet a bajvívás! Azután megtanultam dolgozni. Ez is nagyon fontos, mert nem sokan tudják, hogy hogyan kell. Meg voltam egy személyben fővezér és hadsereg! Ez azért volt jó, mert megtanultam parancsolni és engedelmeskedni. Ennek mind hasznát veszem, ha király leszek.

A Sárkánylány mosolyogva helyeselt.

– Nagyon jó király leszel. Nem is tudtam, hogy ilyen okos vagy és ilyen illedelmes. Te leszel a legjobb királya Sárkányföldnek!

Süsü eltöprengett.

– Nem baj, hogy csak egy fejem van? – kérdezte aggódva.

– Nem baj – mondta a Sárkánylány. – Nekem is egy fejem van. Ha ezt hozzáadjuk a tiedhez, akkor már kettőnknek két feje van.

– Igaz – nézett rá Süsü. – És azt is megtanultam, hogy egy fejjel is lehet sokat csinálni. Sőt okosakat!

Nagyot nevettek, és a szomorúságot mintha elfújták volna.

Báméskodtak és tervezgettek.

Különös tájon mentek. A sárkányok földje még csak nem is hasonlított az emberek földjére. Először is minden csupa szikla volt. Hatalmas hegyek meredeztek az ég felé, mintha valami óriás egymásra dobálta volna őket. A fák is mintha kőből lettek volna kifaragva, zörögtek-csörögtek rajtuk a levelek. Sosem látott gyümölcsök lógtak a fákról, és nagyon különös alakjuk volt. Az egyik gyümölcs kocka alakú volt, a másik háromszög alakú, volt olyan is, amelyik úgy meg volt csavarodva, mint a dugóhúzó.

a	
b	
c	
d	
e	

- a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy IGAZ vagy HAMIS az alábbi állítás! Karikázd be a megfelelő választ!

Süsü majdnem bekerült az öreg király családjába.	IGAZ – HAMIS
A favágó kurjantása csendes, érzelemmentes megnyilvánulás.	IGAZ – HAMIS
Az emberek bizonyára idegenül éreznék magukat a sárkányok földjén.	IGAZ – HAMIS

- b) Hogyan viszonyulnak Süsü távozásához a tőle búcsúzó emberek? Húzd alá azt az állítást, amely a szöveg alapján a leginkább jellemzi ezt a viszonyulást!

Valamennyi szereplő örömmel búcsúztatja Süsüt.

Sokakból erős érzelmeket vált ki a búcsúzás.

Az emberek nem örülnek, hogy többet kell dolgozniuk.

- c) Miben különbözik Süsü és a Sárkánylány hangulata útjuk legelején, miután búcsút mondtak az embereknek? Válaszodat egész mondat(ok)ban fogalmazd meg! Ügyelj a megfogalmazásra!

.....

- d) Milyen jövőbeli reménység, megoldás, vigasz enyhíti Süsü bánatát? Egészítsd ki a táblázatot!

Probléma, aggodalom	Reménység, megoldás, vigasz
Hiányozni fognak Süsűnek az emberek.	
Egy fej nem elég az uralkodáshoz.	

- e) Véleményed szerint szomorú vagy inkább vidám ez a mese? A megkezdett mondatban karikázd be az álláspontodat inkább kifejező szót, majd legalább **5 szóval** kiegészítve a mondatot a történet alapján indokold meg véleményedet! Figyelj a megfogalmazásra!

Szerintem a mese inkább **szomorú** / **vidám**, mert

.....

7. Melyik szótagolás a helyes, melyik a helytelen?
Írj középre 1-est, ha csak a bal oldali szó szótagolása helyes; 2-est, ha csak a jobb oldali szótagolás jó, illetve X-et, ha mindkét szó szótagolása helyes!

	bal oldal		jobb oldal
a)	fia-tal-ok		fi-a-ta-lok
b)	krump-li		krum-pli
c)	leg-e-lő-re		le-ge-lő-re

a	
b	
c	

8. Kettőzd meg a szóvégi mássalhangzókat, és az így kapott szót írd a megfelelő meghatározás sorába! Az egyik meghatározás mellé két szóalak kerül.

fed, mos, sok, szál, var

jelentése: ruhát készít:

felszólító módú igealak:

jelentése: „repül”:

főnév:

a	
---	--

9. Az alábbi szövegben öt szó (kifejezés) helyesírása hibás. Írd a szöveg utáni vonalakra az öt hibás helyesírású szó (kifejezés) hibátlan alakját! Ötnél több megoldás esetén pontlevonás jár.

Voltegyszer egy kicsi fa, amelyet egy kertész és a felesége ültetett. Nem telt el sok idő, és máris lehetett látni, amint az első zöld hajtás szeliden kibújt a földből. A fa, amely tulajdonképpen még egyáltalán nem volt egy igazi fa, először pillantotta meg a napot. Érezte levélkéjén a nap sugarainak melegét, és felélye nyújtózott. Köszöntötte a maga módján, boldogan hagyta magát be ragyogni, és csodaszépnek találta, hogy a világon van, és növekszik.

.....

.....

.....

a	
---	--

10. Folytasd **8–10 mondattal** a történetet, amelynek első mondatait megadtuk!

- Ügyelj arra, hogy elbeszélésed nyelvi és tartalmi szempontból **logikusan kapcsolódjon** a kezdőmondatokhoz!
- Kerek, lezárt fogalmazásodban **ne legyen párbeszéd!**
- **Ha a fogalmazásod 4 mondatnál rövidebb, akkor az nem értékelhető.**
- **Ha a fogalmazásod 8 mondatnál rövidebb, az jelentős pontlevonással jár.**

Egy nap a kisváros határába egy vándorcirkusz érkezett. Az első sikeres előadás után a cirkuszigazgató az üres nézőtér sorai között az egyik széken egy levelet pillantott meg. Régies, ismeretlen kézírással ez volt ráírva a borítékra: *A cirkusz igazgatójának*. Az igazgató gyanakodva vette kezébe a levelet, hogy alaposan megnézze a furcsa küldeményt.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

a	
b	
c	
d	
e	

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

